

βιοποικιλότητα του πηλίου

Πήλιο: Ένα πλούσιο οικοσύστημα

Η ποικιλομορφία του οικοσυστήματος του Πηλίου, το οποίο περιλαμβάνει ζώνες παράκτιες, πεδινές, αλλά και ορεινές, βοηθά στην ανάπτυξη δράσεων περιβαλλοντικού τουρισμού όπως η παρατήρηση πουλιών και ζώων, η συλλογή βοτάνων και καρπών κλπ.

Το Πήλιο είναι κατάφυτο και εύφορο μέρος, με ενδιαφέρουσα βιοποικιλότητα και έναν πλούσιο υδροφόρο ορίζοντα που υποστηρίζει τα είδη χλωρίδας και πανίδας και υποστηρίζεται από το εύκρατο, Μεσογειακό κλίμα.

Η οικολογική αξία του Πηλίου

Η οικολογική αξία του Πηλίου έγκειται στην ποικιλία βιοτόπων του. Η περιοχή συνδυάζει την πυκνή δασική βλάστηση – φυλλοβόλα και παραποτάμια δάση – και τους αναπτυσσόμενους θαμνώνες αειφύλλων πλατυφύλλων (maqui). Συνολικά στην περιοχή εμφανίζονται 3 ζώνες βλάστησης και έχουν διακριθεί 14 οικότοποι. Η χλωρίδα του Πηλίου είναι πλούσια σε κοινά taxa¹ (τουλάχιστον 620) και περιλαμβάνει πολλά αρωματικά φαρμακευτικά βότανα (πάνω από 50), ενδημικά² (μέχρι στιγμής έχουν καταγραφεί 23 ελληνικά ενδημικά) και σπάνια είδη.

Κλίμα

Η περιοχή του Πηλίου παρουσιάζει, ανάλογα με τις επιμέρους περιοχές είτε κλίμα υγρό, που χαρακτηρίζεται από μεγάλης διάρκειας και πολύ θερμό καλοκαίρι, με ήπιους χειμώνες και πολύ υγρές όλες τις εποχές του έτους, είτε κλίμα χερσαίο μεσογειακό, που χαρακτηρίζεται από πολύ θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες.

Περιβαλλοντική ποιότητα και οικολογική σημασία

Η περιβαλλοντική ποιότητα και η οικολογική σημασία της περιοχής του Πηλίου καθορίζεται από σημαντικά οικολογικά, οικονομικά, ιστορικά και αισθητικά

χαρακτηριστικά. Η οικολογική αξία έγκειται στην ποικιλία βιοτόπων με καλή έως άριστη δομή και κατάσταση διατήρησης που υποστηρίζουν πλούσιες σε είδη κοινωνίες. Η περιοχή συνδυάζει την πυκνή δασική βλάστηση – φυλλοβόλα και παραποτάμια δάση – και την αναπτυγμένη μαquia. Η χλωρίδα του Πηλίου είναι πλούσια σε κοινά είδη, γεγονός γνωστό από την αρχαιότητα, ιδιαίτερα όσον αφορά στα φαρμακευτικά βότανα (κατά τη μυθολογία στο Πήλιο ζούσε ο σοφός θεραπευτής Κένταυρος Χείρων) αλλά περιλαμβάνει και ενδημικά και σπάνια είδη.

Ζώνες βλάστησης

Στο Πήλιο εμφανίζονται τρεις ζώνες βλάστησης: 1. Η ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης, που καταλαμβάνει τα χαμηλότερα υψόμετρα της περιοχής. Στη ζώνη αυτή εμφανίζονται τα περισσότερα αυτοφυή αρωματικά και φαρμακευτικά taxa, όπως τα *Salvia fruticosa* (φασκόμηλο), *Thymus spp.* (θυμάρι), *Sideritis spp.* (τσάι) κ.ά. 2. Η παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης, που καταλαμβάνει τα μέσα υψόμετρα της περιοχής. Στη ζώνη αυτή εμφανίζονται δάση δρυός (*Quercus frainetto*) και δάση καστανιάς (*Castanea sativa*). 3. Η ζώνη οξιάς, που εμφανίζεται πάνω από την παραμεσογειακή ζώνη και φτάνει ως τα δενδροόρια.

Οικότοποι του Πηλίου

Στο Πήλιο έχουν καταγραφεί περίπου 14 οικότοποι. Σύμφωνα με το Natura 2000 στο κεντρικό τμήμα του ορεινού όγκου εκτείνεται πυκνό δάσος οξιάς (*Fagus sylvatica*) με άριστη δομή και κατάσταση διατήρησης, που αποτελεί την επικρατούσα βλάστηση στα μεγαλύτερα υψόμετρα. Υπάρχουν επίσης σχηματισμοί με λεύκες (*Populus tremula*) και ιτιές (*Salix caprea*). Τα παράλια του Αιγαίου είναι πολυσχιδή και σχηματίζουν κόλπους και όρμους. Η ανθρώπινη παρουσία είναι φανερή σε όλη την περιοχή. Κυρίως καλλιεργούνται οπωροφόρα, μηλιές, αχλαδιές, κερασιές, ροδακινιές αλλά και καρυδιές και αμυγδαλιές και, τα τελευταία χρόνια, ακτινίδια. Απαντούν επιπλέον αμπέλια και ελαιώνες.

Το μεγαλείο της φύσης αποκαλύπτεται καθώς το βουνό
συναντά την θάλασσα.

Πανέμορφα φυσικά τοπία, πλούσιες δασωμένες βουνοπλαγιές, χωριά κρυμμένα μέσα στην πρασινάδα, απότομες χαράδρες και γκρεμοί, εντυπωσιακές βουνοκορφές, τρεχούμενα κελαρυστά νερά και θαυμάσιες παραλίες είναι μόνο μερικά από τα χαρακτηριστικά της εξάισιας φύσης του Πηλίου, του

βουνού που ενδείκνυται για επίσκεψη όλες τις εποχές του χρόνου προσφέροντας μοναδικές εικόνες μορφολογικών εναλλαγών και αντιθέσεων που μένουν ανεξίτηλες στη μνήμη.

Συνδυάζει το πράσινο του βουνού με το μπλε της θάλασσας ενώ ο πλούτος του φυσικού του κάλλους ενδείκνυται για δραστηριότητες μέσα στη φύση όπως η ιππασία, η πεζοπορία, το ποδήλατο βουνού, το κολύμπι, οι καταδύσεις και τα θαλάσσια σπορ αλλά και για εναλλακτικό τουρισμό.

Η άνοιξη δεν έρχεται για όλες τις τοποθεσίες του Πηλίου ταυτόχρονα καθώς στις χαμηλότερες πλαγιές του μπορεί να αρχίζουν να ανθίζουν τα μπουμπούκια τη στιγμή που στις υψηλότερες κορυφές υπάρχει ακόμη χιόνι. Αυτή η μίξη τόσο διαφορετικών χρωμάτων είναι που κάνει το Πήλιο τόσο όμορφο την εποχή της άνοιξης, η οποία όταν έρθει για τα καλά γεμίζει το βουνό με ατέλειωτη πρασινάδα και σηματοδοτεί την έναρξη των οικοκυρικών εργασιών για τη γιορτή του Πάσχα. Η φύση αναγεννιέται, πολύχρωμα λουλούδια γεμίζουν όλα τα μέρη και τους κήπους των σπιτιών και μια έκρηξη δημιουργίας ανεβαίνει σιγά σιγά προς τα πάνω μέρη του βουνού.

Το καλοκαίρι το βουνό μοιάζει κυριολεκτικά με Παράδεισο. Το πράσινο προσφέρει ανάσες δροσιάς, τα

δέντρα σκιά και ξεκούραση, τα αγριολούλουδα και τα βότανα άρωμα και συντροφιά στους περιπάτους ενώ οι παραλίες σφύζουν από ζωή και προσφέρουν ευκαιρίες στους επισκέπτες τους για τα καλύτερα μπάνια της ζωής τους. Η θέα από ψηλά στον μακρινό και γαλήνιο υγρό ορίζοντα είναι μαγευτική ενώ τα απίστευτα ηλιοβασιλέματα και οι δροσερές βραδιές υπό το φως του φεγγαριού και του καθαρού ουρανού ξυπνούν τις αισθήσεις.

Αλλά και το φθινόπωρο, η πιο μελαγχολική εποχή του χρόνου, αποκτά εδώ άλλη διάσταση έχοντας τη δική του ομορφιά. Τα δέντρα ετοιμάζονται να απαλλαγούν από τα φύλλα τους και το χρώμα του πρασίνου δίνει τη θέση του στα χρώματα του ουρανού τόξου. Οι πλούσιες καστανιές και καρυδιές έρχονται στο προσκήνιο με τους σκίουρους να εργάζονται εντατικά επάνω τους ενώ οι βροχές και οι δυνατοί άνεμοι δημιουργούν ένα κλίμα μελαγχολίας και περιουλογοής.

Ο χειμώνας, τέλος, βρίσκει εδώ το καλύτερο καταφύγιο του αφού πλούσιο χιόνι καταλήγει στις επιβλητικές κορυφές του βουνού όπως το Ξεφόρτι ή Πουργιανός Σταυρός σε υψόμετρο 1610 μ., το Αηδονάκι ή Κοτρώνι (1551 μ.), το Πλιασίδι (1548 μ.), οι Αγριόλευκες (1471 μ.) και το Σχιτζουράβλι (1451 μ.), τις οποίες στολίζει με

ξεχωριστό τρόπο. Στην περιοχή Αγριόλευκες, στην οποία επιζούν οξιές και έλατα, το χιονοδρομικό κέντρο που υπάρχει εκεί κατακλύζεται από χιλιάδες λάτρεις των χειμερινών σπορ. Βέβαια, πιο ήπιες θερμοκρασίες και περισσότερη βλάστηση επικρατούν στις πιο πεδινές περιοχές του Πηλίου, που διανύουν πιο ήπιους χειμώνες.

Χλωρίδα

Το βουνό του Πηλίου χαρακτηρίζεται από μεγάλη βιοποικιλότητα, κυρίως λόγω των ποικίλων κλιματολογικών συνθηκών και των διαφόρων ζωνών που συναντώνται εκεί. Διαθέτει μια από τις πιο πλούσιες και αξιόλογες χλωρίδες όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και ολόκληρων των Βαλκανίων, φιλοξενώντας πάνω από χίλια είδη φυτών, από κοινά μέχρι ενδημικά και σπάνια είδη.

Στο βουνό του Πηλίου συναντά κανείς 3 ζώνες βλάστησης, που περιλαμβάνουν από πυκνά δάση μέχρι μακί. Στα

μεγαλύτερα υψόμετρα, και κυρίως στα βόρεια, αυτό που συναντά κανείς κυρίως είναι δάση οξιάς και ελάτης. Στην παραμεσόγεια ζώνη βλάστησης, που καταλαμβάνει τα μέσα υψόμετρα του βουνού, κυριαρχούν τα δάση δρυός και καστανιάς ενώ στα χαμηλότερα σημεία του βουνού, στην ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης, τα αυτοφυή φυτά και τα αρωματικά βότανα με θεραπευτικές και φαρμακευτικές ιδιότητες όπως το φασκόμηλο, το θυμάρι και το τσάι.

Υπάρχουν, επίσης, πολλές καλλιεργούμενες εκτάσεις κυρίως στο κεντρικό και στο νότιο Πήλιο και από την πλευρά του Παγασητικού πελάγους αλλά και πολλές εκτάσεις με λιόδεντρα. Κάποιες περιοχές, σε υψόμετρο από 100 μέχρι 400 μέτρα, είναι κατάφυτες με ελαιώνες τους οποίους οι ντόπιοι εκμεταλλεύονται και παράγουν

πρώτης ποιότητας μαγειρικό λάδι. Στις χαμηλές περιοχές υπάρχουν καλλιέργειες με οπωροφόρα δέντρα όπως αχλαδιές, ροδακινιές και πορτοκαλιές ενώ στα πιο ψηλά κερασιές και μηλιές, που παράγουν εξάισιας ποιότητας μήλα, όπως τα «ζαγοριανά».

Πλατάνια και σκλήθρα συναντάμε δίπλα σε ρυάκια και πηγές ενώ τα αιωνόβια πλατάνια βρίσκονται σχεδόν και σε κάθε πλατεία κάθε πηλιορείτικου χωριού, στεκούμενα εκεί επιβλητικά για αιώνες και συντροφεύοντας τους κατοίκους κάθε εποχής.

Τέλος, σε κάποια χωριά του βουνού γνωστά και ως χωριά των λουλουδιών, όπως η Μακρυράχη και τα Λεχώνια, συναντάμε μεγάλες ποικιλίες λουλουδιών όπως ορτανσίες και γαρδένιες, τα οποία προσφέρουν εξάισιες μυρωδιές και χρώματα. Την ομορφιά τους χρησιμοποιούν και πολλοί παραδοσιακοί ανθοκομικοί συνεταιρισμοί που τα καλλιεργούν και τα εμπορεύονται συστηματικά.

Πανίδα

Εξίσου μεγάλη και ποικίλη είναι και η πανίδα του Πηλίου σε όλα τα μήκη και πλάτη του αφού εδώ συναντάμε πολλά μικρά και μεγάλα θηλαστικά όπως αλεπούδες, τσακάλια, αγριογούρουνα κυρίως στις περιοχές της Ζαγοράς και του Ξουριχτίου, λύκους και νυφίτσες, ζαρκάδια και σκίουρους. Ερπετά και αμφίβια όπως βατράχια, χελώνες, σαύρες, σαλαμάντρες και φίδια, όλα διαφόρων μεγεθών και χρωμάτων, αλλά και πολλά σπονδυλωτά και τρωκτικά υπάρχουν σε διάφορες πηλιορείτικες πλαγιές ενώ την πανίδα συμπληρώνουν τα κατοικίδια ζώα όπως οι γάιδαροι, τα μουλάρια, τα άλογα, οι αγελάδες, οι κατσίκες και τα πρόβατα.

Εξίσου μεγάλη είναι και η ορνιθοπανίδα του Πηλίου, αποτελούμενη, κυρίως, από αετούς, γεράκια, κοτσύφια, πέρδικες. Σε όλον τον ορεινό όγκο του Πηλίου υπάρχουν αρκετά μεταναστευτικά είδη ενώ η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία έχει ανακηρύξει το Πήλιο ως

σημαντική για την ορνιθοπανίδα περιοχή.

Η άγρια πανίδα, βέβαια, δεν είναι πλέον τόσο πλούσια λόγω της πλούσιας οικιστικής δόμησης και της έντονης ανθρώπινης παρουσίας αν και η περιοχή του Πηλίου φιλοξενεί κάποια σπάνια είδη πανίδας, που προστατεύονται από οδηγίες της Ευρωπαϊκής ένωσης. Μεταξύ των προστατευόμενων ειδών πουλιών και εντόμων είναι ο σφηκιάρης, ο λευκονότης και ο ξυλοκερατάς.

ΟΙ ΛΥΚΟΙ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

Επανεμφάνιση των λύκων στο Πήλιο

Μετά από δεκαετίες απουσίας ο Λύκος από το Πήλιο έκανε την επανεμφάνιση του φέτος. Στην βόρεια πλευρά του Πηλίου όλα αυτά τα χρόνια ζούσε ήρεμος με αρκετές μεμονωμένες εμφανίσεις. Αλλά από τα Χάνια και προς τα κάτω έχει να εμφανιστεί δεκαετίες, με την τελευταία του εμφάνιση το 2002 (στα Χάνια Πηλίου) και ίσως τρεις δεκαετίες ή και παραπάνω για να εμφανιστεί στο Νότιο Πήλιο.

Φέτος από τον Γενάρη, όπως αναφέρουν οι κτηνοτρόφοι άρχισαν να βλέπουν λύκους στην περιοχή των Μηλέων-Βυζίτσας, με τον τελευταίο ενάμιση μήνα να έχουν φτάσει μέχρι και την άκρη του νότιου Πηλίου, το Τρίκερι.

Δυστυχώς οι κτηνοτρόφοι του Πηλίου μετά από τόσα χρόνια απουσίας του λύκου, αρκούδας και άλλων σαρκοφάγων θηλαστικών άλλαξαν και τις συνήθειες τους ως προς την προστασία των αιγοπροβάτων τους, αφήνοντας τα έξω το βράδυ και χωρίς πια καμία προστασία αλλά και καμία ασφάλεια. Τα παλαιότερα χρόνια είχαν στάβλους που έκλειναν με πόρτες και ήταν αδύνατον για τον λύκο να τους κάνει ζημιά.

Οι λύκοι όμως λόγω διαφόρων ανατροπών στους βιότοπους τους όπως με την ελάττωση της φυσικής λείας του (ελάφι, ζαρκάδι, αγριογούρουνο) από ανθρωπογενείς παράγοντες, στρέφονται προς τα κτηνοτροφικά ζώα.

Οι λύκοι μπορούν να εντοπίσουν το θήραμα τους από απόσταση 3 χλμ. μόνο από τη μυρωδιά, και το Πήλιο έχει την βασική λεία τους, δηλαδή ελάχιστα ζαρκάρδια και μερικά αγριογούρουνα όπως και αρκετά ελεύθερα κτηνοτροφικά ζώα. Έτσι βρήκαν άφθονη τροφή για να ξαναεμφανιστούν στο Πήλιο.

Σημασία έχει οι κτηνοτρόφοι να μην πανικοβληθούν, και να προσπαθήσουν να καταλάβουν ότι όσο οι λύκοι θα έχουν άφθονη τροφή, δηλαδή τα πρόβατα και τα κατσίκια τους, θα μένουν εδώ αλλά και θα

πολλαπλασιαστούν. Έχει μεγάλη σημασία να φτιάξουν κλειστούς στάβλους που να μπορούν το βράδυ να κλείνουν τα κοπάδια τους, αλλά και οι κάτοικοι των χωριών να μην αφήνουν νεκρά ζώα και σκουπίδια έξω αλλά μόνο κλειστά μέσα στους κάδους.

Επίσης πρέπει όλοι να μάθουν πως δεν πρέπει να φοβούνται και δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος, όσο δεν απειλείται ο λύκος. Αυτό σημαίνει ότι κανείς κάτοικος ή κτηνοτρόφος έτσι και δει λύκο δεν πρέπει ούτε κατά διάνοια να τολμήσει να απειλήσει τον λύκο, δηλαδή να σηκώσει να του πετάξει πέτρες, ξύλα ή να προσπαθήσει να τον πυροβολήσει.

Επίσης είναι σημαντικό και δεν πρέπει κανείς να το ξεχνάει πως ο λύκος είναι προστατευόμενο είδος και ο σκοτωμός του τιμωρείται αυστηρά από τον νόμο.

Ταυτόχρονα με την επανεμφάνιση των λύκων, ξεκίνησαν πάλι και οι διάφορες μυθοπλασίες μερικών κατοίκων για ότι αφήνονται λύκοι, αρκούδες, φίδια και κάθε είδος ζώων από οικολόγους και περιβαλλοντικές οργανώσεις. Αυτό δεν συμβαίνει και ποτέ κανένας οικολόγος δεν θα τολμούσε να διαταράξει την ισορροπία της φύσης διότι αυτό θα δημιουργούσε πολλά περισσότερα προβλήματα

παρά θα έλυνε, και τα ζώα που θα απελευθέρωνε δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν σε ένα βιότοπο που δεν είναι επαρκής. Σημασία έχει να σταματήσουν αυτοί οι μύθοι και να καταλάβει ο κόσμος ότι κάποιες χρονιές υπάρχουν εξάρσεις πληθυσμών, ενώ άλλες χρονιές μειώσεις κάποιων ειδών, μετακινήσεις πληθυσμών σε άλλους βιότοπους, ενώ και εξάπλωση κάποιων ειδών, χωρίς κάποιος άνθρωπος ή κάποια οργάνωση να επεμβαίνει.

Παράδειγμα ο λύκος μπορεί να διανύσει πάνω από 50 χλμ την ημέρα. Έτσι όπως ήρθαν οι λύκοι έτσι μπορούν και να φύγουν ή να έρθουν και άλλοι, χωρίς κάποιος να τους αφήσει. Πάντα εξαρτάται από την τροφή, οπότε εάν οι κάτοικοι αρνηθούν να μαζεύουν τα κοπάδια τους και συνεχίσουν να τα αφήνουν ελεύθερα χωρίς καμία προφύλαξη, οι λύκοι θα μείνουν και θα πολλαπλασιαστούν. Και ακόμα και να τους μαζέψουν όπως αναφέρθηκε, οι λύκοι άνετα μπορούν να ξαναέρθουν. Πρέπει να μάθουμε όλοι μας να επιβιώνουμε αρμονικά με την άγρια φύση του τόπου μας.

Ενημερώνουμε πως στα μέσα Ιουλίου ήρθαν και άτομα από την Καλλιστώ (Περιβαλλοντική οργάνωση που ασχολείται με την έρευνα και την προστασία για τους λύκους και τις αρκούδες) για να επιβεβαιώσει εάν

πράγματι έχουν επανεμφανιστεί στο Πήλιο αρκούδες και για να καταγραφούν και επισήμως.

Παρά τα προβλήματα που υπάρχουν για τους κτηνοτρόφους και τις τόσες επιθέσεις που έχουν υπάρξει ήδη σχεδόν σε όλο το Πήλιο, η επανεμφάνιση των λύκων στην περιοχή του Πηλίου μετά από τόσα χρόνια θεωρείται ένας καλός οϊωνός για την εξάπλωση του και την επανεμφάνιση του σε δάση και μέρη που υπήρχε πριν δεκαετίες

Θάλασσες

Δεκάδες μικρές και μεγάλες δαντελωτές παραλίες τόσο στον Παγασητικό κόλπο όσο και στο Αιγαίο πέλαγος, χρυσαφένιες αμμουδιές και φυσικοί όρμοι απαρτίζουν τη θαλάσσια φύση του Πηλίου, την οποία προτιμούν ιδιαίτερα οι τουρίστες για τις καλοκαιρινές τους εξορμήσεις. Άλλες παραλίες είναι πιο πολυσύχναστες και κοσμοπολίτικες, με πιο μεγάλη τουριστική ανάπτυξη και οργάνωση και πλήθος επιλογών τη στιγμή που άλλες είναι ερημικές και ενδείκνυνται για πιο ξέγνιαστα και χαλαρωτικά μπάνια.

Χαρακτηριστικά πολλών από τις παραλίες είναι η καυτή άμμος, τα όμορφα βότσαλα, τα πεντακάθαρα νερά και οι απόκρημνες και βραχώδεις ακτές. Ταβερνάκια με θαλασσινούς και παραδοσιακούς μεζέδες, beach bar και ξενοδοχειακές υποδομές συμπληρώνουν τις θάλασσες αυτές, ενώ διάφορα πάρτυ τις καθιστούν μονόδρομο για την καλοκαιρινή διασκέδαση

Οι παραλίες Χορευτό, Άγιοι Σαράντα, Πλάκα, Αι Γιάννης, Παπά Νερό, Νταμούχαρη, Ποτιστικά και Πλατανιάς είναι μερικές μόνο από τις αιγαιοπελαγίτικες παραλίες που θα σας κερδίσουν αμέσως με τα καθαρά γαλαζοπράσινα νερά τους, τη χρυσή άμμο, τα άσπρα ολοστρόγγυλα βοτσαλάκια τους και την πλούσια βλάστηση που τις

περιτριγυρίζει και φτάνει μέχρι την ακτή. Στις αιγαιοπελαγίτικες παραλίες ο επισκέπτης μπορεί να επιδοθεί σε πολλά θαλάσσια σπορ όπως ιστιοπλοΐα και wind surfing ενώ την προσοχή σας απαιτούν τα ψηλά κύματα και τα κρύα νερά τους.

Από την άλλη πλευρά, ο Παγασητικός κόλπος προσφέρει την ευκαιρία για καλό κολύμπι στα ήρεμα και γαλήνια νερά των παραλιών του όπως τα Καλά Νερά, ο Κάλαμος, η Μπούφα και η Άφησος, που ενδείκνυνται για οικογενειακές εξορμήσεις.

Τέλος, στην περιοχή του Πηλίου υπάρχουν και πολλά όμορφα υποθαλάσσια αξιοθέατα που προσφέρουν ευκαιρίες για καταδύσεις στους πιο περιπετειώδεις από εσάς.

Τρεχούμενα νερά & ρυάκια

Στην περιοχή του Πηλίου και ανάμεσα στα διάφορα χωριά του υπάρχουν πολλά τρεχούμενα νερά που δροσίζουν τον επισκέπτη και προσφέρουν ξεχωριστή ομορφιά και χάρη στο τοπίο. Την περιοχή του Πηλίου διατρέχει ένα πυκνό δίκτυο χειμάρρων και ρεμάτων όπως ο Κραυσίδωνας, ο Βρύχωνας (Άγιος Λαυρέντιος), ο Πνευματικός (Αργαλαστή), το Ξηρόρεμα (Γατζέα), το Κακόρεμα (Κεραμίδι), το Χολόρεμα (Αφέτες), το Μαγάρεμα (Μακρυράχη) και το Μεταλλόρεμα (Συκή) αλλά και πολλές

πηγές που χρησιμοποιούνται για ύδρευση και άρδευση όπως η Μάνα στην Πορταριά, το Φλάμπουρο στη Μακρυνίτσα, η Σκλήθρα στη Δράκεια και η Λαγωνίκα στο Πουρί.

Κατάσπαρτες μέσα στα πελοποννησιακά χωριά βρίσκονται και οι παραδοσιακές κρήνες, οι οποίες δροσίζουν με τα γάργαρα και καθαρά νερά τους διερχόμενους.

Προστατευόμενες περιοχές

Διάφορες περιοχές του Πηλίου έχουν περιληφθεί στο δίκτυο προστασίας NATURA 2000, στις οποίες περιλαμβάνονται 19 τύποι οικοτόπων, θαλάσσιων και παράκτιων περιοχών, δασών και περιοχών με εσωτερικά ύδατα. Σε αυτόν τον εθνικό κατάλογο του Δικτύου «ΦΥΣΗ 2000» περιλαμβάνονται ολόκληροι οι δήμοι της Ζαγοράς και του Μουρεσίου καθώς και τμήματα των δήμων Πορταριάς, Αγριάς, Αρτέμιδας, Μηλεών και της κοινότητας Μακρυνίτσας.

Επίσης, στην περιοχή του βουνού υπάρχουν διάφορα καταφύγια άγριας ζωής όπως η περιοχή γύρω από την Ιερά Μονή Φλαμουρίου στο δημοτικό διαμέρισμα του Κεραμιδίου, το δάσος της Παλιάς Μιτζέλας στο δημοτικό διαμέρισμα Πουρίου, η περιοχή από τον Σαρακηνό μέχρι την Καλιακούδα στην κοινότητα Μακρυνίτσας καθώς και περιοχές στους δήμους Μηλεών, Αφετών και Μουρεσίου.

Τέλος, στο βουνό υπάρχουν και σημαντικοί βιότοποι, περιοχές όπου απαγορεύεται το κυνήγι καθώς και περιοχές που έχουν ανακηρυχθεί ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Ζώα:

Ζώα που χάθηκαν:

Η έντονη παρουσία του ανθρώπου στο Πήλιο από τους προϊστορικούς χρόνους είχε αποτέλεσμα να εκλείψουν πολλά μεγάλα θηλαστικά (αρκούδα, λύκος, λύγκας, ελάφι, ζαρκάδι), αλλά και ορισμένα πουλιά (αγριόκουρκος και ένα είδος μαύρης πέρδικας που ήταν πιθανόν ο φραγκολίνος).

Πουλιά:

Στο Πήλιο υπάρχουν αρκετά είδη αρπακτικών πουλιών (φιδαιτός, σταυραετός, ασπροπάρης, αετογερακίνα, χρυσαετός, μαυροπετρίτης κ.ά.), που χρειάζονται ήσυχες περιοχές ή μεγάλα δάση και προστατεύονται από την Οδηγία 79/409 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Την άνοιξη έρχονται από την Αφρική, όπου διαχειμάζουν, ο σφηκιάρης, ο φιδαιτός, ο σταυραετός και ο ασπροπάρης. Και τα τέσσερα αυτά είδη αναπαράγονται στην περιοχή του Πηλίου, αλλά έχουν πολύ διαφορετικές συνήθειες. Ο σφηκιάρης τρέφεται κυρίως με σφήκες και τις προνύμφες τους, ο φιδαιτός ειδικεύεται στη σύλληψη φιδιών και άλλων ερπετών, ο σταυραετός κυνηγά μικρά πουλιά και θηλαστικά, ενώ ο ασπροπάρης είναι είδος γύπα που τρέφεται με πτώματα ζώων.

Ο μαυροπετρίτης είναι ένα σκουρόχρωμο γεράκι που κυνηγάει ιπτάμενα έντομα πάνω από δάση και λιβάδια, αλλά αναπαράγεται τέλη καλοκαιριού στις βραχονησίδες του Αιγαίου και διαχειμάζει αποκλειστικά στη Μαδαγασκάρη. Αντίθετα με τα παραπάνω είδη αρπακτικών, ο χρυσαετός είναι μόνιμος κάτοικος του Πηλίου. Φτιάχνει τη φωλιά του σε κάθετους βράχους και κυνηγάει μεσαίου μεγέθους ζώα (λαγό, αλεπού κ.ά.) στο έδαφος. Στο Πήλιο ζουν ορισμένα μικρά πουλιά των λιβαδιών (πετροκότσυφας, ασπροκώλα κ.ά.), αλλά πιο κοινά είναι τα δασόβια είδη (κότσυφας, δρυομυγοχάφτης, λευκονώτης και άλλα είδη δρυοκολαπτών, παπαδίτσες κ.ά.) καθώς και όλα τα είδη χελιδονιών και σταχτάρων.

Σε σημαντικό υδροβιότοπο για 22000 πουλιά από 25 είδη έχει αναδειχθεί η νεοσυσταθείσα Λίμνη Κάρλα

Κορμοράνος, φαλαρίδα, πρασινοκέφαλη πάπια, είναι μερικά μόνο από τα είδη υδροβίων πουλιών που διαχειμάζουν στην Κάρλα. Περισσότερα ...

Άλλα ζώα:

Τη νύχτα, είναι δραστήρια αρκετά είδη θηλαστικών (αλεπού, ασβός, αγριόγατος, κουνάβι, νυφίτσα, δενδρομυωξός, σκαντζόχοιρος, πολλά είδη ποντικών και χειροπτέρων). Πιο μεγαλόσωμο θηλαστικό στο Πήλιο είναι σήμερα το αγριογούρουνο που βρίσκει άφθονη

τροφή στα δάση φυλλοβόλων. Το τσακάλι ήταν άλλοτε κοινό, αλλά πιθανόν έχει εκλείψει από τους θαμνώνες του Πηλίου.

Χαρακτηριστικά είδη ερπετών είναι η σικτή νεροχελώνα (στις εκβολές των ορεινών ποταμών), τα δύο είδη στεριανής Χελώνας και το σπιτόφιδο (ακίνδυνο για τον άνθρωπο, αλλά πολύτιμος κυνηγός τρωκτικών). Τα ερπετά αυτά, όπως και το κολεόπτερο ξυλοκερατάς, προστατεύονται.

<http://www.pelio.com.gr/el/kataxoriseis/xlorida-kai-panida-pilioy>

<http://www.discoverpelio.com/el/h-fysi-toy-pilioy>

<http://www.magnesia-tourism.gr/%CE%95%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82%CE%A4%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82%CE%A0%CE%AE%CE%BB%CE%B9%CE%BF.aspx>

<http://www.biodiversitygr.org/blog/epanemfanisi-lykon-pelion>

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΝΙΑΩΤΗ

ΧΑΡΗΣ ΜΑΚΡΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΡΟΠΟΤΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΝΤΟΡΙΖΟΣ

